

PERSBERICHT

15 juni 2007

Rekenhof wijst op gebrek aan transparantie in toewijzingscriteria en prijs van thuiszorg.

Het Rekenhof onderzocht de subsidiëring van de thuiszorg in Vlaanderen. Het stelde vast dat de regelgeving geen criteria bevat voor de toewijzing of dosering van de hulp en dus niet garandeert dat wie het meest zorg nodig heeft, ook prioritair hulp ontvangt. Bovendien kunnen de diensten voor gezinszorg bij gebrek aan regelgeving in grote mate zelf de gebruikersbijdragen bepalen. De subsidietoekenning en –uitkering door de Vlaamse overheid verloopt correct, zij het omslachtig en weinig geautomatiseerd. Bovendien vormt een tekort aan controle een risico voor de juistheid van de subsidies. De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft al positief gereageerd op de concrete aanbevelingen van het Rekenhof.

Onvolledige uitvoering decreet

Bijna negen jaar nadat het Vlaams Parlement in 1998 het thuiszorgdecreet stemde, heeft de Vlaamse Regering een aantal fundamentele bepalingen nog altijd niet in werking doen treden, zoals de bepaling over de vaststelling van de gebruikersnoden. Zodoende is het beoogde recht op thuiszorg nog niet gerealiseerd. In afwachting evalueren de diensten voor gezinszorg hulpvragen aan de hand van het BEL-profiel. De regelgeving legt echter geen verband tussen deze evaluatie en de toewijzing van hulp. De diensten voor gezinszorg moeten evenmin in hun planning aangeven hoe zij de hulpverlening zullen toewijzen.

Ook het decretale voorschrift dat diensten voor gezinszorg zich moeten aanmelden opdat de overheid ze zou kunnen evalueren en een kwaliteitscertificaat geven, is nog niet uitgevoerd. De gebruiker die een beroep doet op een niet-erkende dienst heeft dus voorlopig geen kwaliteitsgaranties

Gebruikersbijdragen

Het uitvoeringsbesluit en de richtlijnen laten de diensten voor gezinszorg veel vrijheid bij het vaststellen van de bijdrage die zij de gebruiker aanrekenen. In de praktijk berekenen zij de gebruikersbijdragen dan ook op uiteenlopende wijze: zij verrekenen medische lasten op verschillende wijze en maken vaak gebruik van de reglementaire vrijheid afwijkende gebruikersbijdragen te bepalen. In sommige gevallen zijn de afwijkingen willekeurig.

Schoonmaken

Op grond van de regelgeving is schoonmaken in beginsel geen taak van verzorgenden. In de praktijk blijkt dat echter vaak de voornaamste bezigheid te zijn. Het subsidieerbaar aantal uren dat de minister jaarlijks

toewijst voor persoonsverzorging en huishoudelijke hulp ging zodoende grotendeels naar schoonmaakhulp door verzorgenden.

Programmatie

De programmatie houdt alleen rekening met de leeftijd. Er zijn nochtans indicaties dat zij onvoldoende op de noden is afgestemd en dat ook andere criteria belangrijk zijn, zoals de aanwezigheid van andere voorzieningen, de gezinssamenstelling of omgevingsfactoren. Bij de totstandkoming van de regelgeving in 1998 was de programmatie niet volledig ingevuld. Om die achterstand in te halen, schreef de reglementering een jaarlijkse stijging van het urenpakket met 4% voor. In de praktijk werd deze stijging alleen in 2000 gehaald. De mate waarin de programmatie is ingevuld, verschilt ook sterk van gemeente tot gemeente. 82% van het urencontingent gaat naar private diensten, 18% naar openbare. Private diensten wenden het urencontingent intensiever aan dan openbare, die een grotere versnippering kennen en minder flexibel zijn in hun personeelsbeleid.

Logistieke hulp en aanvullende thuiszorg

De subsidiëring van diensten voor logistieke hulp en aanvullende thuiszorg ontstond uit een tewerkstellingsmaatregel (DAC) en was bedoeld als een overgangsmaatregel tot een latere opname in het thuiszorgdecreet. Het betrokken regeringsbesluit had dan ook nauwelijks aandacht voor de kwaliteit van de aangeboden zorg: er is geen erkenningsregeling, het kwaliteitsdecreet is niet van toepassing, er is geen programmatie, enz. Bovendien bestaat het risico dat de hulp niet efficiënt wordt toegewezen, want er zijn geen reglementair vastgestelde criteria om de zorgbehoefte te evalueren. Ook voor de bepaling van de gebruikersbijdrage ontbreekt iedere vorm van reglementering. Dat kan leiden tot een ongelijke behandeling van de gebruikers.

Subsidieberekening

De materiële berekening van de subsidie verliep in alle door het Rekenhof gecontroleerde gevallen correct. Nochtans vertoont het subsidieproces mankementen: het is omslachtig en papierverslindend, er is nog geen elektronische gegevensuitwisseling, de administratie analyseert de gegevens te weinig, controles en rechtzettingen laten niet altijd een spoor achter, er is een gebrek aan functiescheiding, de berekeningsinformatica is verouderd en er wordt geen actuele beleidsinformatie gegenereerd over de kostprijs.

Besluit

De regelgeving biedt voorlopig geen sluitende juridische omkadering voor de subsidieverstreking die de decreetgever nastreeft: enkele fundamentele artikelen van het thuiszorgdecreet zijn nog niet uitgevoerd, er zijn geen criteria voor de toewijzing van hulp en de diensten hebben te veel vrijheid bij de bepaling van de prijs die zij de hulpvrager mogen aanrekenen. Voor de diensten voor logistieke hulp en aanvullende thuiszorg bestaat overigens nauwelijks regelgeving. Ook de administratieve organisatie garandeert onvoldoende een rechtmatige subsidieverstreking. Daarvoor is het proces te omslachtig en te weinig geautomatiseerd, en ontbreekt het aan controles.

Antwoord van de minister

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft gereageerd op de concrete aanbevelingen waarmee het Rekenhof zijn rapport besloot. Zij onderschreef die aanbevelingen in ruime mate en gaf aan met een aantal elementen rekening te zullen houden bij de uitwerking van een regeling. Zij wees er ook op dat al een aantal stappen in de aanbevolen richting zijn gezet.

Het verslag van het Rekenhof *Subsidiëring van de thuiszorg* staat integraal op de internetsite van het Rekenhof (www.rekenhof.be).

Met eventuele vragen kan u terecht bij Marc Galle of Terry Weytens, stafdienst Publicaties, telefoon: 02/551.86.65 of 02/551.84.66